

Õiguskantsleri Kantselei

Kairi Ruus
PPA Lõuna prefektuur
Kairi.Ruus@politsei.ee

Teie 13.11.2019 nr

Meie 23.12.2019 nr 14-1/191886/1906388

Lastega seotud juhtumite kajastamine meedias

Austatud Kairi Ruus ja teised pöördujad

Tänan, et juhtisite õiguskantsleri tähelepanu võimalikele laste õiguste rikkumistele meedias. Viimase kuu jooksul on sel teemal õiguskantsleri poole pöördunud ka Eesti Sotsiaaltöö Assotsiatsioon ja sotsiaalvaldkonna juhid.

Jagame Teie muret lastele kannatusi põhjustavate meediakajastuste pärast. Avaldades materjale õigusrikkumistest, kohtuasjadest ja õnnetustest, peab ajakirjanik kaaluma, kas asjaosaliste identifitseerimine on tingimata vajalik ja milliseid kannatusi võib see asjaosalistele kaasa tuua. Oluline on silmas pidada, et konkreetsetest asjaoludest sõltuvalt võib inimene olla äratuntav ka juhul, kui tema nime ja nägu ei avaldata. Eriti hoolikas tuleb olla lapsega seotud materjalide avaldamisel.

Lastega seotud juhtumite kajastamisel meedias tuleb esikohale seada lapse parimad huvid. Alaealiste ohvrite andmeid üldjuhul ei avaldata. Mõistagi vastutavad lapse heaolu tagamise eest eeskätt tema vanemad, kes otsustavad, kas anda nõusolek lapse intervjuerimiseks või tema andmete avaldamiseks. Ometi peab ajakirjanik materjali avaldamist kaaluma ka siis, kui vanem on andnud lapse andmete avaldamiseks oma nõusoleku, sest meediakajastus ei pruugi olla lapse parimates huvides. On mitmeid häid näiteid selle kohta, kuidas võimalikke probleeme sotsiaal- või lastekaitsevaldkonnas on ajakirjanduses võimalik käsitleda juhtumiga seotud lapsi identifitseerimata.

Õiguskantsleri ametkond kasutab kõiki õiguskantsleri seadusega antud võimalusi, et laste õiguste rikkumisi meedias ennetada. Oleme mitmel korral kohtunud ajakirjandusorganisatsioonide esindajate ja ajakirjanikega ning selgitanud lapse perekonnaelu ja eraelu puutumatus austamise olulisust. Mitmel korral on õiguskantsler pöördunud konkreetse väljaande või meediaorganisatsiooni poole palvega eemaldada lapse õigusi rikkuv materjal veebist. Enamasti on õiguskantsleri palvet kuulda võetud.

Kohtusime ka Teie pöördumise ajendiks olnud saate toimetajaga enne saate eetrisse minekut ning selgitasime lapse parimate huvide esikohale seadmise kohustust ja ajakirjanduseetika põhimõtteid. Siiski ei anna seadused õiguskantslerile õigust sekkuda ajakirjandusorganisatsioonide tegevusse. Andmekaitse reeglite rikkumise korral on võimalik pöörduda Andmekaitse Inspektsiooni poole, ajakirjanduseetika reeglite rikkumise korral Pressinõukogusse. Au ja hea nime teotamise

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

lõpetamise, valeandmete ümberlukkamise või kahju hüvitamise nõudega võib igatüüpi pöörduda kohtusse. Kohtult on võimalik taotleda ka last puudutava teabe meedias avalikustamise keelamist.

Lastekaitsejuhtumite meedias kajastamist arutati tänavu 10. detsembril Riigikogu sotsiaalkomisjoni istungil ja ka 16. detsembril sotsiaalministri kokku kutsutud ümarlaul. Aruteludes osalesid ka sotsiaalvaldkonna ja meedia esindajad. Arutelude tulemusena jõuti tõdemuseni, et suhtlus ajakirjanike ja sotsiaalvaldkonna töötajate vahel võiks olla tõhusam. Lastekaitsejuhtumite kajastamiseks vajavad koolitust nii sotsiaaltöötajad kui ka ajakirjanikud. Lastekaitse Liidul ja Sotsiaalkindlustusametil ongi järgmisel aastal kavas korraldada lastekaitsetöötajatele koolitused meediaga suhtlemise teemal. Loodetavasti õnnestub Eesti Sotsiaaltöö Assotsiatsioonil koostöös Eesti Linnade ja Valdade Liiduga pakkuda sarnast koolitust ka sotsiaalvaldkonna juhtidele. Ka ajakirjanike esindajad väljendasid kohtumistel valmisolekut arutada sotsiaaltöötajatega, kuidas kajastada lastekaitsejuhtumeid nii, et põhjendamatult ei piirataks sõnavabadust, kuid ka abi vajavad lapsed oleksid hoitud ja kaitstud. Pressinõukogu esindaja kinnitas, et lastega seotud kaebusi arutatakse edaspidi eelisjärjekorras, et anda hinnang kajastusele võimalikult kiiresti.

Õiguskantsler jälgib lastega seotud juhtumite meediakajastusi tähelepanelikult ka edaspidi. Jätkame sel teemal selgitustööd nii ajakirjanike, lastekaitsetöötajate kui ka juristide seas.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Andres Aru

laste ja noorte õiguste osakonna juhataja-õiguskantsleri nõunik
õiguskantsleri volitusel

Andres Aru 693 8433
Andres.Aru@oiguskantsler.ee